

Міністерство освіти і науки України
Західноукраїнський національний університет
Юридичний факультет

Кафедра адміністративного права та судочинства

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА КУРСОВА РОБОТА

з дисципліни: «Фінансове право»

на тему: «Фінансові санкції у податковому праві»

Студент групи: ПР-35

Скалько Руслан Сергійович

Керівник: к.ю.н., доц. Вербіцька М. В.

Національна шкала _____

Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS ____

Члени комісії _____

(підпис) (прізвище та ініціали)

Тернопіль – 2025

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВИХ САНКЦІЙ У ПОДАТКОВОМУ ПРАВІ	
1.1. Поняття та ознаки фінансових санкцій.....	5
1.2. Місце фінансових санкцій у системі податкового права.....	6
1.3. Мета та функції фінансових санкцій.....	8
Висновок до розділу 1.....	10
РОЗДІЛ 2. ВИДИ ТА ПРАВОВІ ПІДСТАВИ ЗАСТОСУВАННЯ ФІНАНСОВИХ САНКЦІЙ	
2.1. Класифікація фінансових санкцій у податковому законодавстві України.....	12
2.2. Підстави та порядок застосування фінансових санкцій.....	13
2.3. Відповідальність за порушення податкового законодавства: національний та міжнародний досвід.....	16
Висновок до розділу 2.....	18
РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВИХ САНКЦІЙ У ПОДАТКОВОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ	
3.1. Недоліки правового регулювання фінансових санкцій.....	21
3.2. Вплив фінансових санкцій на платників податків та економіку.....	22
3.3. Напрями вдосконалення податкового законодавства щодо фінансових санкцій.....	24
Висновок до розділу 3.....	26
ВИСНОВКИ.....	28
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	30

ВСТУП

Актуальність дослідження фінансових санкцій у податковому праві України зумовлена кількома факторами, серед яких особливе місце займає війна. Повномасштабне вторгнення росії не тільки завдало величезних збитків економіці країни, але й створило нові виклики для податкової системи. В умовах воєнного стану питання наповнення бюджету та забезпечення фінансової стабільності набуває критичного значення. Ефективна система фінансових санкцій є одним із ключових інструментів для досягнення цієї мети, адже вона забезпечує своєчасну сплату податків, запобігає ухиленню від них та сприяє відновленню економіки.

Крім того, дослідження цієї теми є актуальним у контексті євроінтеграційних прагнень України. Гармонізація національного податкового законодавства з європейськими стандартами є важливим кроком на шляху до членства в ЄС. У цьому контексті питання вдосконалення системи фінансових санкцій, її відповідності кращим практикам та забезпечення прозорості й ефективності набуває особливого значення. Адже саме дієва та справедлива система санкцій є запорукою стабільного функціонування податкової системи та сприяє залученню інвестицій в Україну.

Науково-практичне значення цієї теми полягає в тому, що результати дослідження можуть бути використані для вдосконалення правового регулювання фінансових санкцій у податковому праві України, підвищення ефективності їх застосування та забезпечення справедливості й пропорційності відповідальності платників податків.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у сфері застосування фінансових санкцій за порушення податкового законодавства.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні аспекти застосування фінансових санкцій у податковому праві України, їх види,

правові підстави, порядок застосування, вплив на платників податків та економіку в цілому, а також шляхи вдосконалення законодавства в цій сфері.

Метою дослідження є комплексний аналіз теоретичних і практичних проблем застосування фінансових санкцій у податковому праві України та розробка обґрунтованих пропозицій щодо удосконалення законодавства.

Методи дослідження: у роботі використано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів дослідження, зокрема: методи аналізу і синтезу, порівняльно-правовий метод, історичний метод, статистичний метод, метод системного аналізу.

Завданням дослідження є глибокий аналіз наступних аспектів:

- сутність та ознаки фінансових санкцій у податковому праві;
- місце фінансових санкцій в системі податкового права та їх значення для забезпечення податкової дисципліни;
- види фінансових санкцій, їх класифікація та характеристика;
- правові підстави та порядок застосування фінансових санкцій в Україні;
- вплив фінансових санкцій на платників податків та економіку в цілому;
- проблеми застосування фінансових санкцій та шляхи їх вирішення;
- напрями вдосконалення податкового законодавства щодо фінансових санкцій.

Наукова база дослідження. Під час написання курсової роботи було використано праці таких провідних вчених та дослідників, як: К. Ануфрієва, М. Бейгул, О. Боярова, О. Гаврилюк, О. Гетманець, К. Громовенко, Н. Дутова та інші.

Структура курсової роботи. Курсова робота складається зі вступу, 3 розділів та 9 підрозділів, висновків та списку джерел, який містить 23 найменувань. Загальний обсяг роботи складає 29 сторінок.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФІНАНСОВИХ САНКЦІЙ У ПОДАТКОВОМУ ПРАВІ

1.1. Поняття та ознаки фінансових санкцій

Фінансові санкції є важливим елементом регулювання податкових правовідносин, спрямованим на забезпечення належного виконання податкових обов'язків платниками податків. Вони відіграють ключову роль у формуванні дисципліни в сфері оподаткування, виступаючи як інструмент примусу та одночасно стимулу до дотримання податкового законодавства.

Поняття фінансових санкцій у податковому праві охоплює сукупність заходів відповідальності, які застосовуються до суб'єктів податкових правовідносин у випадку порушення ними норм податкового законодавства. Науковці визначають їх як спосіб забезпечення фіскальної функції держави, покликаний компенсувати завдані бюджету збитки та стимулювати суб'єктів до уникнення повторних порушень [2]. Фінансові санкції мають декілька важливих ознак, які дозволяють їх чітко ідентифікувати в системі юридичної відповідальності.

По-перше, вони завжди мають майновий характер. Це означає, що реалізація фінансових санкцій полягає у вилученні у платника податків певної частини його грошових коштів. Такий підхід забезпечує безпосереднє відновлення порушеного економічного балансу, коли держава отримує компенсацію за втрати, спричинені неправомірними діями суб'єкта. По-друге, фінансові санкції є виключно правовим інструментом [5]. Їх застосування регулюється спеціальними нормативно-правовими актами, передусім Податковим кодексом України, де визначені підстави, порядок та розмір таких стягнень.

По-третє, важливою ознакою фінансових санкцій є їхній публічний характер. Це означає, що вони застосовуються виключно органами державної влади або їхніми уповноваженими представниками. У цьому аспекті фінансові

санкції відрізняються від цивільно-правової відповідальності, яка може бути ініційована зацікавленими особами [14]. По-четверте, фінансові санкції завжди спрямовані на запобігання повторним порушенням. Їх превентивний характер полягає в тому, що суб'єкти, які вже зазнали фінансових втрат через санкції, зазвичай прагнуть уникати подібних ситуацій у майбутньому [17; 18].

Прикладом фінансових санкцій у податковому праві є штрафи, які накладаються за несвоєчасну сплату податкових зобов'язань. Наприклад, відповідно до статті 126 Податкового кодексу України, за несплату або несвоєчасну сплату податкового зобов'язання платник податків зобов'язаний сплатити штраф у розмірі 10% суми заборгованості, якщо затримка становить не більше 30 календарних днів, і 20%, якщо термін прострочення перевищує цей період. Іншим прикладом є штраф за неподання або несвоєчасне подання податкової звітності, що також регламентується Податковим кодексом [14].

Фінансові санкції мають значення не лише для фіскальної функції держави, а й для підтримання стабільності податкової системи. Їх ефективне застосування дозволяє забезпечити справедливий розподіл податкового тягара між платниками податків, адже несумлінність окремих суб'єктів не повинна перекладатися на тих, хто виконує свої обов'язки сумлінно [13]. Водночас застосування фінансових санкцій повинно відповідати принципам законності, пропорційності та справедливості, щоб уникнути надмірного тиску на бізнес та громадян, що є особливо актуальним в умовах економічних криз.

1.2. Місце фінансових санкцій у системі податкового права

Фінансові санкції займають важливе місце в системі податкового права, оскільки вони виконують функцію забезпечення законності та стабільності податкових правовідносин. Податкове право, будучи самостійною галуззю публічного права, покликане регулювати суспільні відносини, пов'язані зі справлянням податків і зборів, формуванням доходів державного та місцевих

бюджетів. У цьому контексті фінансові санкції виступають одним із ключових механізмів забезпечення виконання податкових обов'язків платниками податків, оскільки вони спрямовані на запобігання порушенням та відновлення порушених правовідносин.

З огляду на роль і значення фінансових санкцій, їх можна розглядати як складову юридичної відповідальності у податковому праві. Вони діють у межах правового механізму регулювання податкових відносин і є важливим інструментом державного примусу, спрямованого на забезпечення належного виконання законодавчих вимог. Фінансові санкції, як правило, застосовуються до платників податків, які порушили встановлені правила, наприклад, через ухилення від сплати податків, несвоєчасне виконання податкових зобов'язань чи подання недостовірної звітності [17; 19, с. 232]. Таким чином, вони слугують засобом реагування на податкові правопорушення та забезпечення фіскальної безпеки держави.

У системі податкового права фінансові санкції виконують низку важливих функцій. По-перше, вони мають каральний характер, що проявляється в покаранні платника податків за вчинене порушення. Це дозволяє не лише відновити порушений правопорядок, а й забезпечити справедливість у правовідносинах, оскільки порушник зазнає відповідних майнових втрат. По-друге, фінансові санкції мають превентивну функцію. Вони спрямовані на те, щоб утримати інших суб'єктів від подібних правопорушень у майбутньому, створюючи відповідний стримувальний ефект [21, с. 25].

Крім того, фінансові санкції забезпечують компенсаторну функцію. Вони спрямовані на відшкодування збитків, завданих державі чи місцевим бюджетам через недоотримання податкових надходжень. Наприклад, коли платник податків не виконує свого обов'язку своєчасно сплатити податкові

зобов'язання, фінансові санкції у вигляді штрафів і пені компенсують державі втрати, пов'язані із затримкою коштів.

Реальне місце фінансових санкцій у системі податкового права можна проілюструвати на прикладі їхнього правового регулювання в Україні. Податковий кодекс України містить чітко визначені норми, які регламентують порядок і підстави накладення санкцій. Наприклад, штрафи за порушення порядку подання податкової звітності передбачені статтею 120 Податкового кодексу. Згідно з цією нормою, неподання звітності тягне за собою штраф у розмірі 170 гривень за кожне порушення. Якщо ж правопорушення повторюється протягом року, розмір штрафу збільшується до 1020 гривень [14]..

Водночас фінансові санкції повинні застосовуватися у суворій відповідності до принципів правової держави. Це передбачає, що вони мають бути пропорційними скоєному порушенню, ґрунтуватися на чітких законодавчих підставах і не суперечити принципу верховенства права [1, с. 140]. Наприклад, якщо штраф за податкове правопорушення є надмірним і явно перевищує шкоду, завдану бюджету, це може призвести до зловживання правом з боку контролюючих органів і спричинити недовіру до податкової системи загалом.

1.3. Мета та функції фінансових санкцій

Фінансові санкції в податковому праві виконують ключову роль у забезпеченні стабільності та ефективності податкової системи. Їх мета і функції відображають багатоаспектний характер цього правового інструменту, який поєднує фіскальні, регулятивні та превентивні завдання.

Метою фінансових санкцій є, насамперед, забезпечення виконання податкових зобов'язань платниками податків. Це включає як відновлення правопорядку, порушеного внаслідок недотримання податкового

законодавства, так і стимулювання сумлінної поведінки в майбутньому. У цьому аспекті фінансові санкції спрямовані на досягнення балансу між інтересами держави та платників податків [4, с. 179]. З одного боку, вони дозволяють забезпечити повноту надходжень до бюджетів усіх рівнів, а з іншого – виступають механізмом правового виховання суб'єктів податкових правовідносин.

Фінансові санкції виконують низку функцій, серед яких слід виділити каральну, компенсаторну, превентивну, стимулюючу та регулятивну. Каральна функція є базовою і полягає в тому, що санкції виступають засобом притягнення порушників до відповідальності за недотримання норм податкового законодавства. Наприклад, накладення штрафу за несвоєчасну сплату податку є формою покарання, що має на меті забезпечення справедливості [8].

Компенсаторна функція відображає відшкодувальний характер фінансових санкцій. Зокрема, держава або місцеві бюджети, які недоотримали належні їм кошти через неправомірні дії платників податків, мають можливість компенсувати ці втрати за рахунок штрафів і пені. Наприклад, відповідно до статті 129 Податкового кодексу України, платники податків зобов'язані сплатити пеню за кожен день прострочення податкового зобов'язання [5; 14].

Превентивна функція спрямована на запобігання порушенням у майбутньому. Її основа – створення економічно не вигідних умов для недотримання податкового законодавства. По суті, потенційна загроза застосування фінансових санкцій виконує роль стримувального механізму, який стимулює суб'єктів до добровільного виконання своїх податкових обов'язків [6, с. 73].

Стимулююча функція є тісно пов'язаною з превентивною, але акцентує увагу не лише на уникненні порушень, а й на формуванні позитивної поведінки платників. Наприклад, штрафи за несвоєчасне подання звітності змушують

суб'єктів здійснювати свої дії в чітко визначені строки, що сприяє налагодженню ефективної комунікації між платниками податків і контролюючими органами [4].

Регулятивна функція фінансових санкцій проявляється в їх впливі на економічну поведінку суб'єктів господарювання. Через накладення санкцій держава коригує відносини у сфері оподаткування, встановлюючи чіткі межі допустимої поведінки. Наприклад, штрафи за неправомірне використання податкових пільг стимулюють бізнес до чесного декларування своїх доходів і витрат [13].

Узагальнюючи, мета і функції фінансових санкцій є комплексними та взаємопов'язаними. Вони забезпечують належне функціонування податкової системи, сприяють дотриманню законності у сфері податкових правовідносин і водночас виконують важливу виховну функцію, формуючи культуру сумлінної сплати податків.

Висновок до розділу 1

Ми дослідили теоретичні засади фінансових санкцій у податковому праві, що є надзвичайно важливим для розуміння їхньої сутності та значення в системі оподаткування. Фінансові санкції є невід'ємною частиною податкового права, вони спрямовані на забезпечення виконання податкових обов'язків платниками податків. Важливо розуміти, що це є дієвим інструментом державного примусу, який сприяє зміцненню податкової дисципліни та забезпеченню фіскальної функції держави.

Розглядаючи сутність фінансових санкцій, ми виділили їхні основні ознаки. Серед них - майновий характер, чітке правове регулювання, публічний характер застосування та спрямованість на запобігання повторним порушенням. Ці ознаки дозволяють ідентифікувати фінансові санкції в системі юридичної відповідальності та відрізнити їх від інших видів правового впливу.

Особливе місце фінансові санкції займають у системі податкового права. Воно визначається їхніми функціями, серед яких каральна, компенсаторна, превентивна, стимулююча та регулятивна. Кожна з цих функцій відіграє свою роль у забезпеченні належного функціонування податкової системи. Фінансові санкції є важливим елементом юридичної відповідальності за порушення податкового законодавства, вони служать для відновлення справедливості та правопорядку у сфері оподаткування.

Мета фінансових санкцій полягає у забезпеченні виконання податкових зобов'язань, відновленні порушеного правопорядку та стимулюванні сумлінної поведінки платників податків. Вони є своєрідним механізмом, що сприяє балансу між інтересами держави та платників податків.

Функції фінансових санкцій відображають їх багатоаспектний характер, спрямований на досягнення балансу між інтересами держави та платників податків. Вони не тільки карають за порушення, але й попереджають їх у майбутньому, стимулюють дотримуватися податкового законодавства та сприяють відновленню втрат бюджету.

РОЗДІЛ 2. ВИДИ ТА ПРАВОВІ ПІДСТАВИ ЗАСТОСУВАННЯ ФІНАНСОВИХ САНКЦІЙ

2.1. Класифікація фінансових санкцій у податковому законодавстві

України

Фінансові санкції, що застосовуються в податковому праві України, мають широку класифікацію, яка відображає різноманітність їх правової природи, механізмів реалізації та спрямованості. Їх класифікація є важливим елементом теоретичного й практичного осмислення податкової відповідальності, адже дозволяє систематизувати ці заходи, враховуючи їх специфіку, та підвищити ефективність їх застосування.

У податковому законодавстві України фінансові санкції поділяються за різними критеріями. Найбільш поширеною є класифікація за характером порушень, до яких вони застосовуються. На цій основі фінансові санкції поділяються на штрафи, пеню та конфіскацію. Штрафи є найбільш поширеним видом фінансових санкцій, які передбачають сплату платником податків фіксованої або розрахованої суми у випадку вчинення конкретного правопорушення. Пеня застосовується у разі несвоєчасної сплати податків і є додатковим фінансовим тягарем, який має на меті компенсувати збитки, пов'язані із затримкою надходжень до бюджету. Конфіскація застосовується у виключних випадках, коли мова йде про вилучення у платника доходів або майна, отриманих у результаті незаконної діяльності, наприклад, через ухилення від сплати податків [5; 11, с. 95-96; 14; 15;

За способом визначення розміру санкцій фінансові заходи поділяються на фіксовані та відносні. Фіксовані санкції передбачають сплату чітко встановленої законодавством суми, яка не залежить від обставин конкретного порушення. Наприклад, відповідно до статті 120 Податкового кодексу України, за неподання податкової звітності встановлено фіксований штраф у розмірі 170 гривень. Відносні санкції розраховуються пропорційно до певних

показників, наприклад, розміру несплаченого податку чи строку прострочення зобов'язань [14; 15].

Залежно від цільового спрямування санкції можна поділити на каральні, компенсаційні та запобіжні. Каральні санкції, такі як штрафи, мають на меті покарати порушника за недотримання податкового законодавства. Компенсаційні санкції, наприклад пеня, спрямовані на відшкодування втрат, завданих державному чи місцевому бюджету. Запобіжні санкції виконують превентивну функцію, утримуючи платників податків від можливих правопорушень [12, с. 29].

Також фінансові санкції можна класифікувати залежно від суб'єктів, до яких вони застосовуються. У цьому контексті розрізняють санкції, що накладаються на фізичних осіб, юридичних осіб і самозайнятих осіб. Наприклад, штраф за порушення правил застосування реєстраторів розрахункових операцій (РРО) може бути накладений як на фізичну особу-підприємця, так і на юридичну особу [7, с. 125].

Іншим важливим критерієм класифікації є сфера застосування санкцій. Вони можуть застосовуватися в загальній сфері податкових правовідносин або мати спеціальний характер. До загальних належать, наприклад, штрафи за несвоєчасну сплату податків. До спеціальних можна віднести санкції, передбачені для конкретних категорій платників або специфічних податків, таких як акцизний податок чи екологічний збір [21].

2.2. Підстави та порядок застосування фінансових санкцій

Підстави та порядок застосування фінансових санкцій є важливим аспектом правового регулювання податкових правовідносин. Їхня чітка регламентація гарантує дотримання принципу законності, захист прав платників податків і забезпечення справедливості в застосуванні заходів відповідальності.

Підставами для застосування фінансових санкцій є вчинення податкового правопорушення, тобто порушення обов'язків, встановлених податковим законодавством. Такі правопорушення можуть включати:

- несвоєчасну сплату податків і зборів. Наприклад, якщо платник не сплатив податок на прибуток у визначений строк, відповідно до статті 126 Податкового кодексу України, до нього застосовується штраф у розмірі 5% від суми боргу за кожен день прострочення, але не більше 25% від загальної суми зобов'язання [14; 16; 21, с. 25].

- порушення порядку подання податкової звітності. Наприклад, за неподання податкової декларації у встановлений строк застосовується штраф, передбачений статтею 120 Податкового кодексу, у розмірі 170 гривень за перше порушення і 1020 гривень за повторне протягом року [14; 19, с. 233].

- подання недостовірних відомостей. Якщо в податковій звітності зазначені неправдиві дані, які призвели до заниження податкових зобов'язань, стаття 123 Податкового кодексу передбачає штраф у розмірі 25% від суми заниження. У разі повторного порушення протягом трьох років штраф збільшується до 50% [14; 16; 23].

- порушення правил використання касових апаратів або РРО. Наприклад, у разі незастосування реєстратора розрахункових операцій у разі продажу товарів чи надання послуг штраф становить 10% від суми проведеної операції за перше порушення і 50% за повторне [3, с. 20; 14].

Порядок застосування фінансових санкцій в Україні визначений Податковим кодексом і включає кілька етапів, кожен з яких має свої особливості та приклади з реального життя.

Перший етап – виявлення правопорушення. Це може відбуватися під час податкової перевірки, коли контролюючий орган аналізує податкову звітність підприємства. Наприклад, якщо під час камеральної перевірки буде виявлено

розбіжності між поданою декларацією та наявними в податкової інформацією, це може стати підставою для накладення штрафу. Уявіть ситуацію: підприємство заявило про прибуток у 1 мільйон гривень, а податкова знайшла документальні підтвердження, що реальний прибуток склав 1,5 мільйона гривень. Виявлена розбіжність може бути підставою для подальших дій [23].

Другий етап – фіксація порушення. Порушення має бути задокументоване в акті перевірки, де зазначаються всі обставини та правова кваліфікація порушення. Наприклад, акт може містити інформацію про те, що підприємство не задекларувало частину доходу, що призвело до недоотримання податкових зобов'язань на суму 500 тисяч гривень. У документі також зазначається розмір фінансових санкцій, які мають бути накладені [6, с. 75].

Третій етап – прийняття рішення про накладення санкцій. На підставі акту перевірки контролюючий орган ухвалює податкове повідомлення-рішення, яке надсилається платнику податків. У рішенні вказуються сума штрафу, строк його сплати та можливість оскарження. Наприклад, податковий орган ухвалює рішення про накладення штрафу на суму 200 тисяч гривень, який має бути сплачений протягом 10 днів. У цьому рішенні також вказується, що підприємство має право оскаржити штраф у судовому порядку [3, с. 19].

Четвертий етап – добровільна чи примусова сплата санкцій. Платник податків має право сплатити штраф у добровільному порядку протягом 10 днів з моменту отримання рішення. Якщо ж платник податків не сплачує штраф добровільно, сума санкцій стягується примусово через суд або інші механізми, передбачені законом. У разі примусового стягнення податковий орган може звернутися до суду з позовом про стягнення заборгованості, що призводить до блокування рахунків підприємства або продажу майна на торгах [8].

Цей процес забезпечує контроль та дотримання податкового законодавства, допомагаючи державі підтримувати фінансову стабільність.

Прикладом практичної реалізації може слугувати ситуація, коли підприємство несвоєчасно сплатило податок на додану вартість (ПДВ). Згідно зі статтею 126 Податкового кодексу, у разі прострочення на 30 днів накладається штраф у розмірі 10% від суми боргу. Якщо прострочення триває понад 30 днів, штраф зростає до 20%. Якщо підприємство добровільно визнає порушення і сплачує штраф до моменту прийняття податкового рішення, це може бути враховано як пом'якшувальна обставина.

Законодавство також передбачає механізм оскарження. Наприклад, якщо платник податків не згоден із накладеними санкціями, він має право подати скаргу до Державної податкової служби або до адміністративного суду. У таких випадках санкції можуть бути скасовані або змінені, якщо буде доведено, що порушення відбулося з причин, які не залежать від платника.

2.3. Відповідальність за порушення податкового законодавства: національний та міжнародний досвід

Відповідальність за порушення податкового законодавства є важливим елементом забезпечення податкової дисципліни та стабільності бюджетної системи. У різних країнах ці механізми мають свої особливості, але їхня основна мета залишається незмінною — запобігання податковим правопорушенням, стимулювання добровільного виконання податкових зобов'язань та забезпечення справедливого розподілу податкового тягаря.

У податковому праві України передбачено кілька видів відповідальності за порушення податкового законодавства: фінансову, адміністративну та кримінальну. Основним законодавчим актом, який регулює ці питання, є Податковий кодекс України, а також Кодекс України про адміністративні правопорушення (КУпАП) та Кримінальний кодекс України (ККУ) [14; 23].

Наприклад, за неподання або несвоєчасне подання податкової звітності передбачено фінансову відповідальність у вигляді штрафів, розмір яких

регулюється статтею 120 Податкового кодексу. Штрафи варіюються залежно від частоти порушення: 170 гривень за перше і 1020 гривень за повторне протягом року [14].

У випадках значного ухилення від сплати податків застосовується кримінальна відповідальність. Відповідно до статті 212 Кримінального кодексу України, умисне ухилення від сплати податків у великих розмірах карається штрафом від 3000 до 5000 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк до трьох років із позбавленням права обіймати певні посади. Наприклад, у 2023 році в Україні було засуджено директора великої торговельної компанії за ухилення від сплати податку на додану вартість на суму понад 10 мільйонів гривень. Його було оштрафовано на 1,5 мільйона гривень та позбавлено права займати керівні посади строком на два роки [10].

У міжнародній практиці застосування податкових санкцій також має широкий спектр інструментів, які адаптуються до правової системи кожної держави. Наприклад, у США ухилення від сплати податків розглядається як серйозний злочин, за який передбачено жорсткі фінансові та кримінальні санкції. Служба внутрішніх доходів США (IRS) активно використовує механізми розслідування податкових злочинів, зокрема завдяки співпраці з фінансовими установами. Відомим є випадок 2020 року, коли компанія H&R Block була оштрафована на 1,4 мільйона доларів за використання схем ухилення від сплати податків [1].

У скандинавських країнах, таких як Швеція та Норвегія, податкові системи побудовані на високому рівні довіри між державою і платниками податків. Проте у разі порушень до порушників застосовуються не лише фінансові санкції, але й публічні заходи. У Швеції списки платників, які ухилялися від сплати податків, можуть бути оприлюднені, що спричиняє значні репутаційні ризики [6].

Сучасні глобальні виклики у сфері оподаткування, такі як транснаціональні схеми ухилення від сплати податків, вимагають тісної міжнародної співпраці. Україна, будучи частиною глобальної податкової системи, приєдналася до Багатосторонньої конвенції про взаємну адміністративну допомогу в податкових справах. Це дозволяє обмінюватися інформацією про доходи платників податків із понад 140 країнами [8].

Зокрема, практика автоматичного обміну податковою інформацією, реалізована в рамках Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР), дозволяє виявляти випадки ухилення від сплати податків. У 2021 році завдяки такому обміну Україна отримала дані про рахунки своїх громадян у швейцарських банках, що дозволило донарахувати понад 50 мільйонів гривень податків.

Висновок до розділу 2

Ми детально розглянули види та правові підстави застосування фінансових санкцій у податковому законодавстві України. Класифікація фінансових санкцій є надзвичайно важливою для розуміння їхньої сутності та, звичайно ж, ефективного застосування. Варто зазначити, що класифікація в Україні є досить різноманітною та охоплює різні критерії. Серед них можна виділити характер порушення, який визначає такі види санкцій, як штрафи, пеня та конфіскація. Спосіб визначення розміру санкцій також є важливим критерієм, за яким вони поділяються на фіксовані та відносні. Не менш важливим є і цільове спрямування санкцій, яке може бути каральним, компенсаційним або запобіжним. За суб'єктами застосування санкції поділяються на ті, що застосовуються до фізичних, юридичних осіб та самозайнятих осіб. І, нарешті, сфера застосування санкцій може бути загальною або спеціальною.

Підстави для застосування фінансових санкцій – це, перш за все, вчинення податкового правопорушення, тобто порушення обов'язків, встановлених податковим законодавством. Найбільш поширеними порушеннями є несвоєчасна сплата податків, порушення порядку подання звітності, подання недостовірних відомостей та порушення правил використання касових апаратів. Порядок застосування фінансових санкцій в Україні чітко регламентований Податковим кодексом та включає кілька етапів: виявлення правопорушення, фіксація порушення, прийняття рішення про накладення санкцій та, власне, сплата санкцій, яка може бути добровільною або примусовою. Важливим елементом є можливість оскарження рішення про накладення санкцій.

Відповідальність за порушення податкового законодавства в Україні включає фінансову, адміністративну та кримінальну відповідальність. Розмір та вид відповідальності залежить від тяжкості порушення. Міжнародний досвід у сфері застосування податкових санкцій є також різноманітним та відображає особливості правових систем різних країн. Проте, спільним для всіх країн є прагнення до забезпечення податкової дисципліни, запобігання податковим правопорушенням та стимулювання добровільного виконання податкових зобов'язань.

Загалом, дослідження видів та правових підстав застосування фінансових санкцій у податковому праві України дозволяє дійти висновку про їхню важливу роль у забезпеченні ефективного функціонування податкової системи. Вони є необхідним інструментом для досягнення фінансової стабільності, забезпечення справедливості та правопорядку у сфері оподаткування. На завершення, варто зазначити, що подальші дослідження у цьому напрямку можуть бути спрямовані на аналіз ефективності застосування різних видів фінансових санкцій, порівняльне дослідження міжнародного

досвіду застосування податкових санкцій та розробку пропозицій щодо удосконалення правового регулювання фінансових санкцій в Україні.

РОЗДІЛ 3. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ФІНАНСОВИХ САНКЦІЙ У ПОДАТКОВОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ

3.1. Недоліки правового регулювання фінансових санкцій

Правове регулювання фінансових санкцій у податковому праві України має низку недоліків, які суттєво впливають на ефективність функціонування податкової системи та справедливість у застосуванні відповідальності. Однією з основних проблем є нечіткість та суперечливість законодавчих норм. Податковий кодекс України містить положення, які іноді трактуються неоднозначно, що призводить до різного застосування санкцій. Наприклад, стаття 127 Податкового кодексу передбачає штрафи за ненарахування, неутримання та/або несплату податків, але відсутність чіткого визначення критеріїв умисності чи необережності таких дій створює підґрунтя для суб'єктивного підходу з боку контролюючих органів [14].

Ще однією важливою проблемою є відсутність диференціації відповідальності залежно від ступеня вини платника податків. Наразі чинне законодавство не завжди враховує, чи є порушення умисним, чи сталося через ненавмисну помилку. Це означає, що платники, які припустилися незначної технічної помилки, можуть бути покарані так само суворо, як і ті, хто навмисно ухилився від сплати податків [5; 15]. Такий підхід не сприяє справедливості і демотивує сумлінних платників.

Ще однією суттєвою проблемою є недостатня прозорість і передбачуваність застосування санкцій. Відсутність чітких процедур та єдиних критеріїв накладення штрафних санкцій призводить до вибіркового правозастосування. Як зазначає Рахункова палата України, структурні зміни в системі контролюючих органів часто стають причиною відсутності уніфікованого підходу до застосування фінансових санкцій. Це підтверджується випадками, коли за аналогічні податкові порушення в різних

регіонах штрафи накладалися у різних розмірах. Така ситуація підриває довіру платників до податкової системи [12; 13].

Також значною проблемою є неефективність механізмів оскарження фінансових санкцій. Хоча Податковий кодекс України передбачає можливість адміністративного та судового оскарження рішень податкових органів, на практиці такі процедури часто є затяжними і складними. Це змушує багатьох платників сплачувати штрафи, навіть якщо вони вважають їх неправомірними, аби уникнути додаткових витрат часу і ресурсів.

Окремо варто згадати відсутність єдиної статистичної бази даних щодо кількості та сум накладених фінансових санкцій за податкові правопорушення. Такий недолік ускладнює аналіз ефективності застосування санкцій і не дозволяє виявити системні проблеми у податковій сфері. Наприклад, у 2022 році були зафіксовані випадки, коли одні й ті самі порушення в різних регіонах України каралися по-різному, що свідчить про відсутність єдиних стандартів у правозастосуванні.

3.2. Вплив фінансових санкцій на платників податків та економіку загалом

Фінансові санкції у податковому праві України є ключовим інструментом, спрямованим на забезпечення належного виконання податкових зобов'язань. Їхня мета полягає у зміцненні податкової дисципліни, стимулюванні своєчасної сплати податків і наповненні державного бюджету. Однак ефективність застосування таких санкцій і їхні наслідки часто викликають дискусії серед науковців і практиків. Одні бачать у них необхідний елемент функціонування податкової системи, інші – загрозу для фінансової стабільності платників податків і економічного розвитку країни.

Для платників податків фінансові санкції мають як позитивний, так і негативний вплив. Позитивний аспект полягає в тому, що штрафи і пені

стимулюють дисциплінованість у сплаті податків, підвищують обізнаність громадян про відповідальність перед державою і сприяють рівним умовам для всіх учасників ринку. Однак надмірно жорсткі санкції можуть завдати значної шкоди, особливо для малого та середнього бізнесу. Невеликі підприємства часто опиняються у фінансовій скруті через обмежені ресурси і невелику прибутковість, що ускладнює їхню здатність сплачувати штрафи. Дослідження свідчать, що більшість представників середнього і малого бізнесу потерпають від податкових перевірок через неможливість покривати додаткові фінансові витрати. Для таких компаній навіть незначні штрафи можуть обернутися зупинкою діяльності або банкрутством, що впливає на зайнятість і розвиток регіональної економіки [11].

Фінансові санкції також мають вагомий вплив на економіку загалом. Збалансована податкова політика з обґрунтованими санкціями сприяє стабільному функціонуванню державного бюджету, забезпечуючи надходження, необхідні для фінансування соціальних і економічних програм. Водночас надмірні або несправедливі штрафи можуть провокувати негативні наслідки, зокрема зростання тіньової економіки, зниження інвестиційної привабливості та уповільнення економічного розвитку. В Україні, де частка тіньової економіки перевищує 30% ВВП, така ситуація є особливо небезпечною. Надмірно жорсткі санкції змушують підприємців ухилятися від виконання податкових зобов'язань, що ще більше ускладнює контроль за фінансовими потоками [19].

Досвід інших країн підтверджує, що надмірні фінансові санкції можуть мати руйнівний вплив на бізнес. Наприклад, дослідження, проведене щодо впливу санкцій на російські підприємства, показало, що компанії, які підпали під санкції, мали на 3% вищу ймовірність банкрутства або ліквідації. Їхній операційний дохід зменшився майже на 25%. Це підтверджує, що надмірно

високі штрафи і нерівномірне застосування санкцій можуть створювати нерівні умови на ринку і сприяти економічній нестабільності [19; 20].

Фінансові санкції залишаються важливим інструментом у системі податкового права, але їхня ефективність залежить від прозорості механізмів застосування і справедливості розміру штрафів. Необхідно враховувати інтереси бізнесу, особливо малого і середнього, адже вони є основою економіки. Для вдосконалення системи слід запроваджувати чіткі правила, які унеможливають вибіркове правозастосування, а також зосередитися на зниженні адміністративного тиску і підвищенні обізнаності платників про їхні права та обов'язки. Таким чином, можна досягти балансу між інтересами держави та економічною стійкістю платників податків.

3.3. Напрями вдосконалення податкового законодавства щодо фінансових санкцій

Фінансові санкції в системі податкового права України є одним із ключових інструментів забезпечення податкової дисципліни. Однак сучасна практика застосування цих санкцій часто викликає критику як з боку бізнесу, так і від міжнародних експертів. Необхідність реформування податкового законодавства, спрямованого на вдосконалення системи санкцій, стала особливо актуальною в умовах економічних викликів, пов'язаних із воєнним станом та нестабільністю.

Однією з основних проблем є непропорційність фінансових санкцій, особливо для малого та середнього бізнесу (МСБ). Так, у 2022 році Рада бізнес-омбудсмена відзначила, що значна частина штрафів накладається на підприємства, які здійснюють ненавмисні помилки у звітності. Наприклад, у Харківській області мале підприємство через технічну помилку в декларації отримало штраф на суму, яка перевищувала їхній місячний дохід, що призвело до фактичної зупинки діяльності. Для вирішення цієї проблеми необхідно

запровадити диференційований підхід до визначення розміру санкцій, як це реалізовано в Німеччині. У цій країні сума штрафу залежить від доходу підприємства, що дозволяє зменшити тиск на МСБ та забезпечити пропорційність покарання [20].

Ще одним важливим напрямом вдосконалення є прозорість та передбачуваність податкових перевірок. Згідно з даними Державної податкової служби України, у 2023 році було проведено понад 4400 податкових перевірок, що навіть перевищує довоєнний рівень. При цьому критерії відбору підприємств для перевірок залишаються недостатньо прозорими, що створює ризик вибіркового застосування санкцій. У цьому контексті доцільно впровадити автоматизовані системи моніторингу, подібні до тих, які використовуються в Естонії. Це дозволить мінімізувати людський фактор та зменшити ризики корупції.

Важливо також зробити акцент на профілактиці податкових порушень. У багатьох країнах, таких як Швеція, податкові органи активно займаються роз'яснювальною роботою, надаючи платникам консультаційну підтримку та інструменти для перевірки правильності сплати податків. В Україні така практика могла б значно знизити кількість ненавмисних порушень. Замість того, щоб накладати штрафи, варто більше уваги приділяти попередженню проблем, що сприятиме формуванню довіри до податкових органів.

Складність податкового законодавства та часті зміни у правилах створюють додаткові труднощі для бізнесу. Європейська Бізнес Асоціація у своєму дослідженні підкреслила, що малий бізнес в Україні особливо потерпає від надмірного адміністративного тиску, включаючи часті перевірки та складні процедури оскарження санкцій. Спрощення податкових процедур та зменшення кількості перевірок, як це було запроваджено під час пандемії COVID-19, може сприяти покращенню бізнес-клімату в країні [22].

Враховуючи поточні економічні умови, важливо забезпечити баланс між контролем за сплатою податків та створенням стимулів для бізнесу. У 2024 році підвищення податків, зокрема військового збору, збільшило навантаження на підприємства, що особливо помітно в умовах воєнного стану. Для уникнення негативних наслідків необхідно передбачити механізми підтримки бізнесу, такі як податкові канікули чи реструктуризація боргів для компаній, що постраждали від війни.

Висновок до розділу 3

Ми розглянули проблеми та перспективи вдосконалення фінансових санкцій у податковому праві України. Аналіз виявив низку недоліків, які потребують негайного вирішення для забезпечення ефективності та справедливості податкової системи.

Однією з ключових проблем є нечіткість та суперечливість законодавчих норм, що призводить до неоднозначного трактування та суб'єктивного застосування санкцій. Відсутність чітких критеріїв, особливо щодо умисності чи необережності дій платників, створює підґрунтя для зловживань з боку контролюючих органів. Крім того, відсутність диференціації відповідальності залежно від ступеня вини платника податків є серйозним недоліком. Покарання за незначні технічні помилки нарівні з умисним ухиленням від сплати податків є неприпустимим та демотивує сумлінних платників.

Недостатня прозорість та передбачуваність застосування санкцій також є серйозною проблемою. Відсутність чітких процедур та єдиних критеріїв накладення штрафів призводить до вибіркового правозастосування та підриває довіру до податкової системи. неефективність механізмів оскарження фінансових санкцій поглиблює цю проблему. Затяжні та складні процедури змушують багатьох платників сплачувати штрафи, навіть якщо вони вважають їх неправомірними, аби уникнути додаткових витрат часу та ресурсів.

Важливою проблемою є і відсутність єдиної статистичної бази даних щодо кількості та сум накладених фінансових санкцій. Це ускладнює аналіз ефективності застосування санкцій та не дозволяє виявити системні проблеми у податковій сфері. Наявні недоліки у правовому регулюванні фінансових санкцій мають значний вплив на платників податків та економіку загалом. Надмірно жорсткі санкції можуть завдати значної шкоди, особливо для малого та середнього бізнесу, спричинити зупинку діяльності або банкрутство підприємств. Водночас, надмірні або несправедливі штрафи можуть провокувати зростання тіньової економіки, зниження інвестиційної привабливості та уповільнення економічного розвитку.

Лише комплексний підхід до вирішення цих проблем дозволить зміцнити довіру до податкових органів, сприяти добровільному виконанню податкових зобов'язань та підвищити рівень податкової дисципліни. Вдосконалення податкового законодавства щодо фінансових санкцій є важливим кроком на шляху до створення справедливої та ефективної податкової системи, яка сприятиме економічному розвитку України.

ВИСНОВКИ

У цій курсовій роботі ми комплексно дослідили фінансові санкції у податковому праві України, починаючи з теоретичних засад та закінчуючи проблемами застосування та перспективами вдосконалення.

У першому розділі ми заглибились у теоретичні аспекти, з'ясувавши поняття та ознаки фінансових санкцій, їх місце в системі податкового права, а також мету та функції. Ми дійшли висновку, що фінансові санкції є важливим елементом системи відповідальності за порушення податкового законодавства, вони мають майновий, публічний та превентивний характер, спрямовані на забезпечення стабільності податкової системи та належного виконання обов'язків платниками податків.

Другий розділ був присвячений видам та правовим підставам застосування фінансових санкцій. Ми класифікували санкції за різними критеріями, розглянули підстави та порядок їх застосування, а також дослідили відповідальність за порушення податкового законодавства в національному та міжнародному контекстах. Аналіз показав, що класифікація фінансових санкцій в Україні є різноманітною та охоплює різні аспекти, а їх застосування чітко регламентовано законодавством. Водночас, ми звернули увагу на важливість дотримання принципів законності та справедливості при застосуванні санкцій.

У третьому розділі ми перейшли до аналізу проблем та перспектив вдосконалення фінансових санкцій. Ми виявили низку недоліків правового регулювання, таких як нечіткість норм, відсутність диференціації відповідальності, недостатня прозорість застосування санкцій та неефективність механізмів оскарження. Окремо ми дослідили вплив фінансових санкцій на платників податків та економіку в цілому, підкресливши необхідність збалансованого підходу до застосування санкцій, який би враховував інтереси як держави, так і бізнесу. На основі проведеного

аналізу ми запропонували шляхи вдосконалення податкового законодавства щодо фінансових санкцій, серед яких - усунення нечіткості норм, запровадження диференційованого підходу до відповідальності, підвищення прозорості застосування санкцій, вдосконалення механізмів оскарження, а також врахування економічних реалій та підтримка бізнесу.

За результатами проведеного дослідження можна дійти до наступних висновків: фінансові санкції є необхідним елементом податкової системи, проте їх застосування має бути справедливим, пропорційним та ефективним. На жаль, існуюче правове регулювання фінансових санкцій в Україні має низку недоліків, які потребують усунення задля забезпечення належного функціонування податкової системи та захисту прав платників податків. Вдосконалення системи фінансових санкцій є не просто бажаним, а й життєво важливим фактором підвищення податкової дисципліни, адже справно функціонуюча податкова система є основою стабільності економічного розвитку країни.

Важливими здобутками цієї роботи є, перш за все, систематизовані теоретичні знання про фінансові санкції у податковому праві, що служить міцним фундаментом для подальших досліджень у цій галузі. Ми ґрунтовно проаналізували види та правові підстави застосування фінансових санкцій в Україні, що дозволило глибше зрозуміти їх сутність та механізми дії. Не менш важливим є те, що нами виявлено конкретні проблеми правового регулювання та практики застосування фінансових санкцій, які суттєво впливають на ефективність податкової системи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ануфрієва К. В. Міжнародні фінансові санкції: специфіка імплементації. *Економіка і прогнозування*. 2016. № 3. С. 137–147.
2. Бейгул М. А., Фоменко Ю. О. Поняття та юридична природа фінансових санкцій : thesis. 2020.
URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/77876>(дата звернення: 28.01.2025).
3. Боярова О. А. Фінансова та не фінансова інформація звіту про управління. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2022. № 1(01) /. С. 17–21. URL: <https://doi.org/10.32782/dees.1-3>(дата звернення: 28.01.2025).
4. Гаврилук О. В. Сучасні санкції: дипломатичні та економічні важелі. *Науковий вісник Дипломатичної академії України. Серія "Економічні науки"*. 2015. Вип. 22, ч. 3. С. 176–183.
5. Гетманець О. П. Податкове право України: Навчальний посібник. Харків : Хай-Тек Пресс, 2013. 432 с.
6. Громовенко К. В. Економічні санкції: міжнародно-правові аспекти ефективності. *Знання європейського права*. 2021. № 4. С. 70–77.
URL: <https://doi.org/10.32837/chem.v0i4.265>(дата звернення: 28.01.2025).
7. Дутова Н. В., Іщук К. А. Проблеми застосування реєстраторів розрахункових операцій. *Економіка і організація управління*. 2020. № 4. С. 120–129. URL: <https://doi.org/10.31558/2307-2318.2020.4.12> (дата звернення: 28.01.2025).
8. Коваль П. А. Визначення та ознаки господарсько-правової санкції. *Правове регулювання суспільних відносин: перспективні напрями на шляху до сталого розвитку*. 2022. URL: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-268-8-13>(дата звернення: 28.01.2025).

9. Кузьменко І. Економічні санкції у системі міждержавних відносин. *Успіхи і досягнення у науці*. 2024. № 8(8). URL: [https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-8\(8\)-753-764](https://doi.org/10.52058/3041-1254-2024-8(8)-753-764)(дата звернення: 28.01.2025).
10. Манукян А. А. Податкове правопорушення: поняття та ознаки. *Теоретичні та практичні проблеми реалізації норм права*. 2023. URL: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-351-7-123>(дата звернення: 28.01.2025).
11. Олійник Д. Фінансові санкції у сфері загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. *Європейські перспективи*. 2023. № 4. С. 94–98. URL: <https://doi.org/10.32782/ep.2023.4.15>(дата звернення: 28.01.2025).
12. Онищук Н. Ю. Відповідальність за порушення податкового законодавства. *Фінансове право*. 2012. № 2 (20). С. 27–32.
13. Охріменко О. А. Функціональні особливості терміносистеми податкового законодавства. *Philological sciences, intercultural communication and translation studies: an experience and challenges*. 2021. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-073-5-1-63>(дата звернення: 28.01.2025).
14. Податковий кодекс України : Кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI : станом на 21 січ. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 28.01.2025).
15. Про застосування секторальних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) до фінансових установ Російської Федерації : Рішення Ради нац. безпеки і оборони України від 22.02.2023 : станом на 23 лют. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0012525-23#Text>(дата звернення: 28.01.2025).

- 16.Про санкції : Закон України від 14.08.2014 № 1644-VII : станом на 21 листоп. 2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1644-18#Text>(дата звернення: 28.01.2025).
- 17.Про стягнення фінансових санкцій : Постанова Вищ. госп. суду України від 10.02.2005 № 13/271. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va271600-05#Text>(дата звернення: 28.01.2025).
- 18.Про фінансові послуги та фінансові компанії : Закон України від 14.12.2021 № 1953-IX : станом на 1 січ. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>(дата звернення: 28.01.2025).
- 19.Романів В. В., Дорошенко Н. О. Фінансова безпека України. *Економіка, управління та адміністрування*. 2020. № 4(90). С. 230–235.
- 20.Хорошилова І. Шлях євроінтеграції України - податкове реформування. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*. 2018. № 20. С. 162. URL: <https://doi.org/10.30977/ppb.2226-8820.2018.20.0.162>(дата звернення: 28.01.2025).
- 21.Черкасов О. В. Фінансові санкції як захід примусу в трудовому праві. *Право та інновації*. 2019. № 2 (26). С. 23–28.
- 22.Чи готові українські бізнеси створювати інклюзивне робоче середовище – дослідження OLX. Європейська Бізнес Асоціація.URL: <https://eba.com.ua/chy-gotovi-ukrayinski-biznesy-stvoryuvaty-inklyuzyvne-roboche-seredovyshhe-doslidzhennya-olx/> (дата звернення: 27.01.2025).
- 23.Щодо санкцій до фінансових установ, які пов'язані з відмиванням кримінальних доходів : Лист Нац. банку України від 09.06.2006 № 48-012/771-6143. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v6143500-06#Text>(дата звернення: 28.01.2025).